Anul XI — Sibiiu, Joi 20 Octomvrie (1 Noemvrie) 1894 — Nr. 223

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:
1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERȚIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumeră și la poste și la librării.

În România:
la dl Carol Schulder în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Din supĕrările „patriotice".

Foile ungurești, mai ales cele din Arad, fac eară un sgomot asurzitor. Ele se năpustesc asupra preotului Vasile Olariu, catechet la școala civilă din Arad. Crima ce-'i impută este, că „prin puterea lui de catechet a silit pe eleviiromâni sĕ se pună sub influența agitațiunilor naționaliste, silindu-'i ca la 6 Octomvrie sĕ vină la catechisație și sĕ nu participe la pelerinagiul ce s'a făcut în amintirea celor 13 generali executați".

În turbarea lor, șoviniștii din Arad au cerut scaunului școlar ca sĕ îndepărteze imediat dela catedra sa pe „popa trădător de patrie". Numai prin intervenția primarului orașului s'au mai domolit și s'au învoit ca planul sĕ nu se execute imediat, ci sĕ se facă arĕtare la consistor și sĕ roage pe episcopul Mețianu ca sĕ îndeplinească formele cerute pentru îndepărtarea din oficiu a preotului român, care n'a lăsat pe elevi sĕ se ducă la Golgota ungurească.

Nu știm ce va face consistorul și episcopul din Arad.

Știm însĕ un lucru: părintele Olariu a lucrat ca un bun Român și bun profesor.

Pentru-că de sigur, este un bun Român acela, care nu lasă pe copíi sĕ învețe patriotism și lealitate la locul de execuție a celor 13 generali revoluționari maghiari, cari la 1848—49 s'au ridicat cu armă contra Împĕratului și au nimicit atâtea sate și vieți române.

Deasemeni este un bun profesor, un bun catechet acela, care îndeamnă ca elevii români sĕ vină la lecții, ear' nu sĕ-'și peardă vremea cântând pe la câte statue toate, ridicate în Arad spre slăvirea revoluționarilor maghiari.

De aceea ne și așteptăm, ca consistorul și episcopul român din Arad sĕ nu urmeze învitarea pe care 'i-a făcut-o ceata de șoviniști rabiați, ci dimpotrivă, sĕ vină, și printr'o circulară adresată catecheților români dela *toate școalele ungurești* sĕ spună, că n'au ce căuta tinerii români la sĕrbările kossuthiste-revoluționare.

Este, în adevĕr, scandal, ca elevii români sĕ fie duși sĕ cânte imnuri pe la locul de execuție, pe la mormintele și statuele acelor pretinși eroi maghiari, care la 1848 au tratat pe părinții nostri cu foc și sabie.

Ear' în Arad s'a practicat acest lucru de când numai ne aducem aminte. Elevii dela gimnasiu și școala reală, dela preparandia de stat, dela școala civilă și comercială, cântă în rînd cu Ungurii și Șvabii. Numai așa se explică, cum din acele părți au apărut ciuperci d'al de Alexics György și Sever Bocșan, numai așa se explică, cum chiar un băiat de-al dlui Vikentie Babeș mai când cu manifestațiunile kossuthiste era arangiator în comitetul instituit sĕ primească „în patrie" moaștele „sfântului bĕtrân".

Trebue sĕ se pună odată capĕt acestei rușini naționale. Șoviniștii țipe până 'și-or sparge plumânii.

Profesor și Român bun, ca părintele Olariu, trebue susținut, a fost destul cu catecheți și profesori d'al de Goldis János.

Partidul catolic, după-cum se telegrafează din Pojon, sĕ pregătește cu seriositate sĕ-'și pună un candidat în cercul electoral din Zurány. Candidatul este contele Vladimir Zichy, care va păși în contra candidatului guvernamental Pulszky. Dacă va reeși contele Zichy, el va fi cel dintâiu deputat cu program clerical-catolic. Se vorbește, că catolicii vor pune candidați și în alte cercuri, ca sĕ formeze în dietă un nou partid.

Despre Ligă. Titlul acestei notițe ar fi sunat altfel, dacă n'ar fi vorba earăși de individul pervers, de corespondentul lui „Pester Lloyd" în București, Ovreul Hans Krauss; nu voiam sĕ punem în fruntea notiței aceste nume și pronume. Dar' trebue sĕ urmărim geșeftăriile lui, deoare-ce vedem că frații nostri în București nu o fac și el, Ovreul, prin corespondențele sale aduce confusie în spirite și înșelă atât pe cei din Budapesta, cât și pe cei-ce-'l plătesc în București.

In ultima sa corespondență, publicată în „Pester Lloyd" dela 30 Octomvrie, Hans Krauss reproduce prostiile publicate în „*Munca*" despre *Ligă* și scopurile ei „irredentiste", atribuindu-le tot atâta importanță ca și unui articol de fond din „Times" sau „Le Temps". Și știți, ce urmărește Krauss prin astfel de prostii? Sĕ se arete celor din Budapesta cât de bine pândește el toate „secretele" și „destăinuirile" asupra Ligei.

Înșĕlătoria lui reese și din următoarea frasă a corespondenței: „Astăzi, când *Liga* culturală *a devenit* simplă unealtă în mânile oposiției național-liberale, și ca atare a perdut *ori-ce însemnătate în sens mai general*, dovezile aduse de „Munca", nu e vorbă, n'au decât importanță istorică etc."...

Dela Ligă. Din București ni-se scrie, că dl Nicu Filipescu, primar al capitalei, *'și-a retras demisia* din membru în comitetul Ligei.

Ce supĕrare o sĕ fie în Israilul ungurescu!

Adesiuni.

Dl V. A. Urechiă, președintele Ligei, a primit Luni o prea frumoasă scrisoare dela dl Quintana, senator spaniol, ilustrul literat, care la sĕrbările dela Montpellier, a presidat la încoronarea lui Vasile Alexandri pentru cântecul gintei latine.

Dl Quintana, unul din cei mai mari și mai calzi apostoli ai federațiunii latine, scrie dlui Urechiă următoarele entusiaste rînduri, pe cari ne facem o plăcere a le publica mai jos, siguri fiind că se vor găsì mulți membri ai Ligei cari sĕ îi trimită călduroase mulțumiri:

Domnule Președinte!

Strigătul de indignațiune al fraților nostri din Orient a venit sĕ deștepte ecouri simpatice în inima Latinilor din Occident.

Și noi, ca voi, am suferit și soarele libertății strălucе pe orizontul nostru astăzi de nu cu toată expresiunea naționalităților, cel puțin cu profundul respect al opiniunilor exprese prin cuvênt și prin tipar.

Noi admirăm nobila atitudine a Dr-lui Lucaciu și a soților sei de luptă și de protestațiune, care constituesc mișcarea intelectuală a acelei rase oprimate. La această mișcare ne asociem și noi de departe cu un strigăt de entusiasm.

Într'o zi calul lui Attila călcà iarba câmpiilor noastre și distruse prin incendiu căminele noastre. Sângele vĕrsat în câmpii catalaunci fecundă țĕrîna și astăzi fertilitatea ei este însutită și cetățile noastre sûnt adevĕrate emporii monumentale.

Rasele forte și valoroase nu per; când se abate asupra lor tirănia, sug din sinul pământului puternice și regenerate prin martir.

Spneți-le, voi, dle președinte, că un modest poet din Occident, entusiast, de rasa latină, simte ca dînșii durerea lor presentă și roagă din modestul seu cămin pe Dumnezeul justiției, ca Românii sĕ scuture, în o zi, jugul sclăviei ca și Ungurii, dar' mai puțin uitători și mai puțin ingrați ca dînșii sĕ-'și înalțe în libertate imnul național în propria lor limbă la cele patru puncte cardinale ca sĕ rĕsune voios și victorios prin toată lumea.

Eu vĕ rog, domnule președinte, sĕ fiți interpretul sentimentelor mele pe lângă frații nostri, credeți pururea în stima înaltă și în considerațiunea prea devotatului etc.

Alberto de Quintana.

23 Octomvrie 1894.

Înfrățirea româno-maghiară.

Eată epistola, pe care dl V. A. Urechiă, venerabilul president al Ligei a adresat-o, drept rĕspuns dlui Dr. Rényi József din Budapesta.

București, 20 Octomvrie n. 1894.

Onorate domn!

Înainte de toate rog sĕ scuzi întârzierea rĕspunsului meu, punêndu-o pe comptul circumstanțelor independente de voea mea: am fost peste seamă ocupat, așa că am negligiat toată corespondența mea privată. Astăzi, când aflu o oră liberă amabilei d-tale scrisori îmi stă la inimă sĕ rĕspund mai întâiu.

Precum termini epistola d-tale cu strigarea „sĕ trăească unirea româno-maghiară", așa am dorit eu de nu mai puțin de 40 ani din cei 61 ai vieții mele. Acest dor sincer 'l-am avut și 'l-am exprimat în numeroase lucrări ale mele și-'l vei afla și în ultima mea broșură, ce cu plăcere 'ți-o ofer. Durere! realisarea acestui dor a fost mereu întârziată de nu înlăturată definitiv. Procedimentele fatale ale șovinismului și ale unei rĕu înțelese *idei de stat*, în ultimii ani au compromis și mai mult frumosul d-tale și al meu dor.

Scrisoarea d-tale însĕ este o rîndunică anunțând primăvara; îmi place a crede aceasta, atât de mare îmi este dorul de îndreptare al stării de lucruri actuale de peste munți! Departe de a mĕ supĕra scrisoarea d-tale, precum te temi, ea mĕ face sĕ vĕd că se mai găsesc la Budapesta bărbați luminați din juna generațiune, care sĕ înțeleagă, că nu este ura ori pofta de nelegitim amestec în cele interne ale Ungariei, care la București ne îndeamnă sĕ ridicăm vocea în fața lumii în favorul fraților nostri de peste munți. Sûnt fericit că d-ta ai înțeles, că la București nu se află daco-romaniști, neamici statului unguresc, ci bărbați, care doresc cu sinceritate înfrățirea cu Maghiarii, în interesul propriei și comunei conservări. Însĕ această înfrățire a noastră, a Românilor din România, nu este posibilă pe cât timp durează sistemul practicat astăzi în Ardeal.

Nu umplênd temnițele de Români supuși credincioș ai coroanei maghiare, sub acusațiunea că vor sĕ-'și conscrie naționalitatea și limba — limba ce d-ta cu atâta gentileță o declari de frumoasă, — putem ajunge noi cești din România sĕ ne vedem dorul împlinit.

Bine faci, dle, sĕ dorești încetarea șovinismului și a lucra în acest sens este a face pași mari spre soluțiunea crisei și a tristelor împregiurări din Ardeal. Te rog sĕ crezi, că în asemenea frumoasă lucrare ne vei întâlni sinceri și devotați.

Viitorul nostru și al Maghiarilor este comun, căci amêndouĕ națiunile stau în calea colosului de Nord. Nu o Daco-România de zece, douĕsprezece milioane de locuitori și nici o Ungarie de aceeași valoare ne poate salva, ci acea federațiune carpato-balcanică, pe care altă-dată cu atâta elocuență o cerea generalul Türr. Apoi asemenea federațiune nu e posibilă până când națiunalitățile din statul ungar nu vor fi satisfăcute în justele lor reclamațiuni. Conceptul unui stat unguresc de o singură naționalitate și limbă nu este propriu, vai! a facilita și grăbì realisarea federațiunii dorite. Ar mai fi posibilă confederațiunea helvetică, când una din cele patru limbi și naționalități ar cerca sĕ se impună celor alte trei.

A studia chestiunea Românilor din Ardeal și Bănat când conducĕtorii stau în temnițe, este lucru anevoios. Noi cești din România vom binecuvênta pe acei bărbați unguri, cari, precum pari a te zice d-ta, nu se vor sfii de a da o nouă direcțiune curentului greșit opiniunii publice maghiare și vor substitui șovinismului, înțelepciunea politică, care va face posibilă înfrățirea dintre Românii și Ungurii de peste munți pentru a ne aduce și pe noi, cești din România, la ziua dorită, când sĕ vedem posibilă realisarea strigării:

„Sĕ trăească unirea romano-maghiară"!

Pururea gata a te cetì cu plăcere când aduci inimii mele speranțe de îndreptare și de potolire a vrajbelor naționale, eu te rog sĕ primești încredințarea iubirii mele pentru toți cei cari ca d-ta se vor decide a lupta pentru triumful conceptului unui stat polietnic și federativ.

V. A. Urechia

Adresă de recunoștință domnului V. A. Urechiă.

Din Cluj s'a trimis dlui V. A. Urechiă, președintele Ligei, următoarea adresă de recunoștință:

Ilustre domnule!

Vocea puternică, care în timpul din urmă din nou s'a ridicat, aducênd deoparte valoroase argumente pe lûngă vitalitatea și dreptul de existență a iubitei noastre națiuni române, pe de alta dovezi sdrobitoare contra uneltirilor barbare ale dușmanilor ei seculari, a pătruns azi pretutindenea, unde bat inimi calde pentru soartea unui popor mult încercat!

Sentimente de admirațiune și respect ne inspiră nouĕ, și pe lûngă adûnca recunoștință și mulțumită ce toată suflarea de Român îți datorește, ne îndeamnă a rostì cuvinte de ferbinte rugăciune:

Atotputernice Doamne al cerului și pământului, care cu mână tare și înțelepciune înaltă conduci destinele popoarelor, lungește până la limitele extreme posibile vieața celor-ce merg în fruntea neamului nostru, și le tinde atotputernicul tĕu braț scutitor, ca întăriți prin spriginul tĕu sĕ conducă dreapta și sfânta causă a poporului român la isbândă, învingere și glorie!!

Acestea sûnt dorințele ce-'ți aduc, ilustre domnule, în prima linie ție, ca celui mai ales dintre aleși, fetele române din Golgota Românilor.

Cluj, 13/25 Octomvrie 1894.

Ana Popp, Hortensia Laslo, Silvia Laslo, Emilia Nemeș, Virginia Gall, Tinca Pop, Virginia Pop, Silvia Laslo, Valeria Todorean, Aurelia Galea, Victoria Galea, Virginia Manu, Virginia Molnar, Elena Pandrea, Veturia Podoabă, Volumnia Podoabă.

Corespondență din Budapesta.

Budapesta, 29 Octomvrie 1894.

(*Epilog la chestiunea socialiștilor în Ungaria. — Primirea lui Kossuth Ferencz.*) În rîndul trecut v'am scris despre chestiunea socialiștilor iviți în mari aglomerate pe Alföld, și am indicat puțina importanță ce atribuesc acestei mișcări ministrii nostri — vreau sĕ zic ungurești. Că însĕ causa celor de pe Alföld este causa tuturor socialiștilor din Ungaria, a cam uitat dl Hieronymi. Eată ce-'i rĕspunde foaia socialiștilor din Budapesta: „Auziți, lucrători de pe Alföld! Ministrul Hieronymi zice, că între voi e pace! Cum, nu vĕ ascundeți de rușine? Ori vĕ veți îngriji în curênd de o mișcare, ca dl sĕ nu vĕ mai facă așa o necinste? Arĕtați-'i, că stările aceste excepționale nu sûnt durabile!

„Drepturi nu avem, nutremêntul ne este foamea, hainele ne sûnt râze, lăcașurile pivnițe sau libera natură, rĕsplata pentru muncă ne e moartea... și asta-i pace, fraților?"

Și e mare numĕrul acelora, care astfel lamentează istoviți de miserie. După statistica ministrului de agricultură, în Ungaria se ocupă cu agricultura 11 milioane locuitori, dintre care însĕ 2½ milioane duc grelele poveri, gem sub greutatea muncii.

Acestia nu au nimic, dar' trebue sĕ trăească!

Deci lucră ca robii, își dau trupul, sufletul, femeea, copíii chiar, — își dau tot, numai sĕ-'și lungească amărita lor vieață.

Mii de astfel de oameni însĕ încep a se trezì din starea lor aproape dobitocească, li-se desvoaltă conștienția și pretutindenea își reclamă drepturi. Numĕrul lor crește, încep a se organisa, ca după exemplul celor din străinătate sĕ lucreze umĕr la umĕr. Ei vĕd că chestiunea asta în alte țeri e aproape deslegată, până când acì nici barem discutată!

Că ideile social-democratice sûnt în consonanță cu ale tuturor neîndreptățiților din Ungaria ușor se poate convinge omul. Eată cum resonează socialiștii în ședințele lor:

„Frați de principii!" vorbì eri președintele lor cu ocasiunea deschiderii ședinței, „împregiurarea, că atât pe terenul politic cât și economic sûntem striviți, mĕ face sĕ-'mi ridica din nou glasul către voi. Miile de voci ce zilnic jalbă aduc, sûnt clară dovadă, că nime nu se interesează de noi. Burghezimea cea indolentă nu lucră pentru binele nostru, ci voesc a ne ști în cele spirituale mărginiți, și încolo lucrătorii și supușii lor. Burghezimea este putredul societății omenești. Sûntem fiii patriei, ne avem în dietă representanți, care însĕ nu pe noi ne representează, ci interesele lor mârșave.

„Causa este, că ei nu sûnt alegii nostri, precum în alte țeri se întêmplă. De ce în Belgia, în un stat cu 6 milioane locuitori, 2 milioane sûnt alegĕtori! De ce au acolo lucrătorii 33 de scaune în parlament, care în Ungaria sûnt ocupate de burghezi indolenți și perfizi? Aceasta sĕ ne fie ținta, fraților! Sĕ ne dobândim dreptul de alegere! Sĕ spargem ușa cea până acum zăvorită înaintea noastră, și sĕ spunem cu graiu viu plângerile noastre în parlament, căci altfel acolo nu se gândesc la noi. Până când vom tăcè, indolența din creerii burghezimii nu va dispărè, drept de adunare nu vom avè, dările vor crește, tarifele se vor potența și noi vom înota în miserie! Unde este simțul de umanitate a guvernului, care vede cum femeile noastre muncesc greu alăturea cu noi, care vede cum copíii lucră din anul al patrulea deja, din cea mai frageda lor vieață, și tot nu ameliorează starea acestor nefericiți?

„E pĕcat strigător la cer, ca sĕ lase sĕ muncească copilașii sĕraci, și în loc de a susține școale și pentru ei, risipesc paralele pe teatre și câte alte nebunii și instituțiuni vanitoase. E timpul sĕ ne strîngem șirurile, sĕ ridicăm vocea în contra continuelor neîndreptățiri, sĕ ne ajutăm noi, fără de a mai spera un ajutor din alte părți".

De aceste idei sûnt conduși socialiștii Ei stau pe base pur umanitare. Am fost însumi în ședința lor, ca sĕ mĕ conving despre pretensiunilor. Ei nu sûnt contrabandiști sau revoluționari cum ușor 'și-ar putè închipui unul și altul, sûnt însĕ sinceri luptători pentru principiile de egalitate, frățietate și libertate.

„A murit Kossuth, părintele nostru, regele încoronat îmbĕtrânește din zi în zi; încrederea noastră, nădejdea, mângăierea noastră e Kossuth Ferencz", și eată „acesta vine de sub azuriul cer al Italiei, ca sĕ înalțe în Ungaria stindardul libertății și se scuture lanțul de robie al Austriei!"

Astfel oftează și chiuie totodată foaia kossuthiștilor „*Olvasd*".

Și a sosit cu patimă așteptatul. Abia au trecut trei zile de când bunul monarch într'un mod atât de binevoitor 'i-a primit pe Unguri în audiență dându-le sfaturi și mângâindu-'i, și eată fără nici o reservă și fără de a întimpina opoziție aleargă ca sĕ primească în triumf pe fiiul marelui antidinastic și trădător de patrie Și cine-'l primește? Representanții țerii, corporațiuni, o lume de oameni, pe când bunul monarch la sosirea sa îndeobște e primit de șeful de gară și de căpitanul orașului!! Lui Kossuth pretutindenea 'i-se aduc ovațiuni, pe tot locul pe la gări e întimpinat cu „flori și cu ramuri verzi", și unde ajunge știe sĕ umple de promisiuni și nădejdi inimile jidano-maghiare vorbindu-le astfel: „Da, mĕ reîntorc ca sĕ lucru cu națiunea mea și pentru dînsa. Vĕ promit, că îmi voiu împlini datorința în felul acela, ca sĕ ajungem ținta prefiptă de tatăl meu, independența Ungariei, „și earăși:" „pe cine Kossuth îl chiemă numai pe o cale pot merge, pe calea libertății!"

Sosirea a fost Duminecă dimineața la 10 ore. În numele partidelor independente fu bineventat de către deputatul Helly și de către contele Kreith Béla. Reproduc acì cuintesența din rĕspunsul lui Kossuth, din un isvor autentic, ca sĕ se vadă programul ce-'l va urma ca șef al partidului 48-ist.

„Sĕmênță productivă s'a înmormêntat cu părintele meu și eu am venit sĕ mĕ îngrijesc ca această sĕmênță sĕ răsară, sĕ înflorească independența țerii.

„Pentru realisarea principiilor înse voiu alege o altă cale, care sĕ fie în consonanță cu actuala poziție a națiunii,

mĕ voiu încerca a le realisa numai între marginile legii existente!

„Aceste principii însĕ nu ne impun câtuşi de puţin ca sĕ ne abatem dela enunciaţiunea dietei din 1790, conform căreia Ungaria nu-'i datoreşte Austriei decât cu prietenie în calitate de ţară vecină".

Referitor la relaţiunile lui faţă cu Maiestatea Sa, vorbì următoarele:

„În inima mea nu nutresc vrăşmăşie faţă cu drepturile sfinţite de naţiune, ba stimez chiar pe rege atât ca domnitor cât şi ca om, care a îndurat atâtea grave lovituri în familie". . . .

„Cinstind legea, voiu călca pe calea croită de tatăl meu, şi care mai curênd sau mai târziu va duce la libertate. Sus voiu ridica stindardul sfânt şi-'l voiu purta până ce-'l voiu arbora pe altarul independenţei şi liberei naţiuni maghiare".

Acesta a fost rĕspunsul nou venitului utopist din şcoala demnă de tatăl seu, rĕspunsul e plin de contraziceri ce nu mai trebuesc tălmăcite, el ne vorbeşte de nebune planuri isvorite din creeri bolnăvicioşi, de neînfrênatul egoism, de vanitatea imensă a Ungurilor. Ţine-'i Doamne în toanele acestea!

Dorin.

Al XXI-lea proces de presă al „TRIBUNEI".

Cluj, 30 Oct. n. 1894.

Procesul penultim s'a pertractat azi înaintea curţii cu juraţi din Cluj. Ultimul proces, pentru o aderenţă trimisă condamnaţilor Replicei din partea lui Ioan Gaia şi consoţii din Turda, care era sĕ se ţină în 6 Noemvrie n., s'a amînat pe 4 Decemvrie.

Obiectul pertractării de azi a fost o aderenţă condamnaţilor nostri, publicată în nrul 209 dela 3 Octomvrie 1893 al „Tribunei."

Acusaţi sûnt Ioan Blaga, preot gr.-cat. din Ghirişul-român şi Şuteu Grigorie, învĕţător, ca autor al aderenţei, ear' Andreiu Balteş ca responsabil pentru redacţie. Faţă cu ceialalţi 3, care au subscris aderenţa, însĕ 'şi-au detras subscrierile, procuratura 'şi-a retras acusa. Acesti trei (Prie) sûnt Alexandru Şimon, învĕţător, Ioan Negovan şi Alexandru Raţiu, economi.

President: Br. Szentkereszty Zsigmond; juzi votanţi: Nesztor László şi Becsek; notar: Bartók.

Interpret: Dr. Lehman.

Procuror: Lázár Aurél.

Acusaţii sûnt toţi de faţă.

Juriul, ca de obiceiu, s'a putut abia la 11 ore constituì şi anume din următorii: Fülöp Gábor, Gyalui Farkas, Sándor József, Szatmári Akos, Eöri Ernö, Hajós Gyula, Dr. Davida Leo, Pusztai Béla, Dr. Gámán József, Hegyesi Vilmos, Gajzágó Manó, Szüllö Arpád; suplenţi: Radnoti Dezső şi Moldován Gergely.

De dreptul de reieptare s'a folosit numai procurorul.

Acusaţii neavênd nici o observare cu privire la constituirea juriului, se ia jurămêntul şi totodată presidentul face atent publicul ca sĕ se reţină dela ori-şi-ce manifestare a plăcerii sau displăcerii, ca sĕ nu fie silit a se folosì de dreptul seu disciplinar.

Se iau naţionalele. Ioan Blaga, 41 ani, gr.-cat., căsătorit, părinte alor 7 băieţi, preot în Ghirişul-rom., n'are avere, pedepsit n'a fost.

Şuteu Grigorie, de 20 ani, gr.-cat., necăsătorit, învĕţător în Bodhaza, n'are avere, pedepsit n'a fost.

Andreiu Balteş, 34 ani, gr.-ort., necăsătorit, culegĕtor-tipograf, avere n'are, a fost mai de multe-ori pedepsit pentru delict de presă.

Se dă cetire actului de acusă, în care sûnt acusaţi Ioan Blaga şi Şuteu Grigorie pentru preamărirea celor condamnaţi în procesul Replicei şi al „Tribunei" pentru articolul: „Repriviri politice", ear' A. Balteş ca responsabil pentru redacţie. După aceea se ceteşte aderenţa în traducere autentică maghiară.

Acusatul Blaga face unele observări cu privire la traducere şi anume zice, că unele cuvinte sûnt traduse mai aspru în limba maghiară, aşa d. e. „ziua de plată şi rĕsplată" e tradusă cu „megtorlás", ceea-ce este mai acută expresiune, de altmintrelea ei expresiunile acelea le-au luat din S. Scriptură şi sub rĕsplată au înţeles rĕsplata cuvenită în lumea ceealaltă. Interpretul recunoaşte, că el n'a tradus din cuvênt în cuvênt, ci mai mult a tradus din tenorul aderenţei.

Urmează rechisitorul.

Acusatul Blaga spune, că cetind aderenţele trimise din toate părţile condamnaţilor în procesele sus amintite, s'au decis ca sĕ facă şi ei, cu deosebire tocmai la îndemnul celor 3 cari 'şi-au retras subscrierile, o mângăiere condamnaţilor, şi astfel toţi laolaltă au compus aderenţa din chestiune, expresiunile luându-le cu deosebire din alte aderenţe.

Preşedintele: D-ta ai fost iniţiatorul, propunĕtorul aderenţei?

Blaga: Eu am scris-o numai după mai multe provocări ale acelora, cari 'şi-au retras subscrierile.

Preşedintele: Cetit-ai Replica şi articolul „Repriviri politice" din „Tribuna"?

Blaga: Replica n'am cetit-o, numai după-cum a apărut în foi, ear' despre articolul respectiv nu-'mi aduc aminte.

Preşedintele: Dacă n'ai cetit Replica şi articolul, cum ai venit la convingerea, că ei au fost pe nedreptul judecăţi?

Blaga: Noi am vĕzut, că mai mulţi sûnt convinşi despre aceasta şi astfel am făcut şi noi o aderenţă.

Procurorul întreabă, că de ce numai la mai multele provocări ale celorlalţi a făcut aderenţa, se vede dar' din îngrijirea aceasta a lui, că a fost în curat acusatul cu aceea, că face un lucru punibil.

Blaga: Când am făcut aderenţa nu 'mi-a venit în minte, că ar fi vre-un §. care sĕ pedepsească o atare aderenţă.

Grigorie Şuteu spune, că pe el 'l-au chemat acolo, şi avênd el scrisoare mai bună, el a purisat-o.

Preşed.: Numai ca sĕ o scrii, te-au chemat?

Şiuteu: Nu, ci sĕ o şi subscriu.

Preşed.: Blaga a fost iniţiatorul sau ba?

Şuteu nu-'şi aduce aminte şi spune mai departe, că el a scris-o de pe un impur, concipiarea toţi în corpore au făcut-o.

Preşed. constată, că fasiunea de acum e în contrazicere cu cea dela judele de instrucţie, unde a zis că Blaga a dictat-o şi totodată zice, că strămutarea aceasta a fasiunii nu o poate primì.

Preşed.: Ştiut-ai că fapta aceasta e punibilă?

Şuteu: N'am ştiut.

Preşed.: Spre publicare aţi trimis aderenţa?

Şuteu: Da.

Juratul Moldován Gergely întreabă, că dacă acusaţii ar fi ştiut, că legea opreşte de a face atari aderenţe, ar fi făcut-o şi atunci?

Acusaţii: Nu am fi făcut-o.

Preşed.: Dacă aţi declarat causa lor (acelor condamnaţi) de sfântă, apoi atunci de sigur aţi fi făcut fapta aceasta şi dacă ştiaţi legea.

Şuteu: Noi am luat expresiunile din alte aderenţe.

Preşed.: Ţii d-ta causa aceea de causă sfântă?

Şiuteu zice, că el nu ştie cuprinsul causei, pentru care respectivii au fost condamnaţi.

Preşed. întreabă pe Blaga, că în calitate de preot crede lucru de cinste ca sĕ preamărească un fapt dejudecat?

Blaga: Acela nu-'l află de lucru bun, concede că expresiunile ar fi prea aspre, dar' lucrul a mers în pripă, căci îndată-ce s'a concipiat, au şi trimis-o şi astfel nu a avut timp ca sĕ se cugete mai îndelungat la el.

Juratul Moldován Gergely întreabă: Când a făcut aderenţa, ştiut-a acusatul că procuratura urmăreşte (üldözi) atari articoli?

Preşed. nu poate permite întrebarea, deoare-ce procuratura numai mai târziu, prin Decemvrie, a început a încrimina astfel de articoli.

Andreiu Balteş recunoaşte că el a fost redactorul responsabil al „Tribunei", pe când a apărut aderenţa.

Preşed: Cine v'a angajat de redactor şi cine vĕ dă plata?

Balteş: Proprietarul tipografiei.

Preşed.: Aţi avut contract în scris?

Balteş: Nu am avut atare contract, ci am luat simplamente responsabilitatea.

Preşed.: Ca redactor te-ai ocupat şi cu cules de litere?

Balteş: Numai câte-odată cu corectura.

Procurorul: S'a constatat la postă, că în 22 Septemvrie 1893 redacţiunea „Tribunei" a primit o epistolă recomandată datată din Sân-Petru, în care Alex. Şimon, Negovan şi Alex. Raţiu îşi retrag subscrierile, şi totuşi în 3 Octomvrie numele acelora apar iscălite la adresa de aderenţă?

Balteş: Nu-'mi aduc aminte, deoare-ce e mult de atunci.

Preşedintele: Luaţi responsabilitatea pentru cuprins.

Balteş: Primesc responsabilitatea pentru publicare, pentru cuprins sûnt responsabili autorii.

Moldován Gergely: Fost-a redactorul rugat ca sĕ publice aderenţa?

Blaga zice că n'au scris-o, ca sĕ se publice, ci au trimis-o numai ca sĕ o înmanueze condamnatilor.

Preşedintele: Scusa aceasta nu o pot primì.

După-ce se cetesc scriptele de investigare, Dr. *Lázár* Aurél îşi ţine vorbirea de acusă în tonul obicĭnuit, deja la început promiţênd a fi scurt. Zice că la preamăriri de acestea e de luat în considerare, că cine sûnt preamăriţi şi în ce mod? Arată că Popovici şi Roman au fost pedepsiţi pentru Replică, apoi a amintit pe cei condamnaţi pentru „Repriviri politice" din „Tribuna". După aceste două procese „Tribuna" a deschis o rubrică stabilă pentru zeci şi sute de aderenţe, pe cari le-a publicat fără nici o alegere. „Inteligenţa d-voastre", zice mai departe, „mĕ absoalvă ca sĕ vĕ mai arĕt, că în aderenţa de faţă se cuprinde preamărire. După-ce a mai batjocorit pe Balteş, cere un verdict condamnator pentru toţi 3 acusaţii.

După-ce interpretul a tălmăcit vorbirea de acusă, *Blaga* vorbeşte cam următoarele:

Sûnt om de 41 de ani şi părinte a 7 copíi, şi până acuma nu am fost înaintea d-voastre pentru călcarea unei legi, de care eu nu am avut cunoştinţă. Pe aceia însĕ, la îndemnul cărora am făcut fapta aceasta, nu-'i vĕd aici. Eu nu am voit altceva, decât sĕ le fac o mângăiere acelora, cari întră în temniţă. Scopul meu a fost dar' bun, poatecă fapta a fost rea, dar' la judecare este a se lua în considerare şi scopul. Iertând fapta mea, sper că mĕ veţi achita.

După-ce juraţii fac unele observări, mai spune Blaga, că destulă pedeapsă a suferit el la judele de instrucţie din Mócs, unde cu periclitarea sănĕtăţii a trebuit sĕ stee iarna în zăpadă afară până la 5 ore.

Preşedintele îl face atent, că aceasta nu se ţine de obiect.

Ceialalţi acusaţi abzic de apĕrare.

Lázár face unele observări la apĕrare.

Nefăcênd acusaţii nici o observare, preşedintele resumă cele de până acum şi formulează cele 8 întrebări.

Juraţii se retrag la 1 oră şi 15 min., după o consultaţie de 30 minute juratul Dr. Davida Leo publică verdictul juraţilor:

1. Convinşi sûnt juraţii în conştienţa lor, că aderenţa publicată în numĕrul 209 al „Tribunei" şi subscrisă de Blaga Ioan şi Şuteu Grigorie cuprinde preamăriri?

12 da.

2. Sûnt convinşi, că Blaga a luat parte la redactarea aderenţei?

12 da.

3. Vinovat e Blaga?

6 da 6 nu.

4. Sûnt convinşi juraţii, că Şuteu Grigorie a luat parte la redactare?

12 da.

5. Vinovat e Şuteu Grigorie?

8 da 4 nu.

6. Cuprinde publicarea aderenţei din punctul I. negligiarea atenţiunii recerute din partea redactorului, prevĕzută în §. 34 al patentei din 1852?

12 da

7. Convinşi sûnt, că Balteş Andreiu pe timpul acela a fost redactor responsabil?

12 da.

8. Vinovat e Balteş?

10 da 2 nu.

Fiind verdictul juriului pentru Blaga Ioan de achitare, tribunalul încă îl absoalvă, ear' ca recompensă 'i-se votează la cererea proprie 10 fl.

Procurorul făcêndu-'şi propunerea, tribunalul se retrage, ear' după 10 minute publică sentenţa următoare:

Şuteu Grigorie e pedepsit cu 10 fl. sau 1 zi temniţă. Balteş Andreiu la 2 luni temniţă ordinară.

Spesele de 39 florini ambii sĕ le poarte'

Din cauţiunea „Tribunei" sĕ se confişte *500 fl.*, ear' sentenţa, după-ce se va ridica la valoare de drept, sĕ se publice în fruntea „Tribunei" în limba maghiară.

L. C.

Proiectele politice-bisericeşti în comisiuni.

(Din comisiunile Casei-Magnaţilor.)

Budapesta, 29. Oct.

Azi s'a pertractat în comisiunea Casei-Magnaţilor proiectele odată respinse şi retrimise earăşi din partea camerei deputaţilor: proiectele despre *liberul exerciţiu riligionar* şi despre *receptiunea Ovreilor.*

Desbatere mai lungă a fost la pertractarea proiectului despre *liberul exerciţiu religionar.* La desbaterea în *general*, contra proiectului a vorbit contele *Zichy* Nándor în numele seu şi al partisanilor sei. Fără nici o schimbare primeşte proiectul episcopul reformat *Szász* Károly. Baronul *Rudnyánszky* a declarat, că avênd în vedere actuala situaţie politică, în *general* primeşte proiectul, ear' excepţiunile sale 'şi-le va înşira în decursul desbaterilor *speciale.* Cu deosebire capitolul al III-lea îl excepţionează cerênd modificarea aceluia astfel, ca trecerile dela o confesiune la alta sĕ se insinueze ministrului cultelor. La aceasta rĕspunde ministrul justiţiei *Szilágyi* Dezső, pledând pentru neconfesionalitate, ca adecă sĕ nu fie silit nimeni sĕ treacă la vre-o altă confesiune, dacă a eşit dintr'una. *Pentru* proiect au mai vorbit ministrii *Eötvös* Loránd şi *Wekerle* Sándor; *contra* proiectului: contele *Zichy* Nándor, a doua-oară, baronul *Vécsey* József, contele *Andrássy* Aladár şi contele *Dessewffy* Aurél. În urmă comisiunea a primit cu majoritate atât proiectul despre *liberul exerciţiu religionar* cât şi pe cel despre *recepţiunea Ovreilor* fără schimbare.

CORESPONDENŢA „TRIBUNEI".

Sĕlagiu, în Octomvrie 1894.

(Prigoniri). La noi în Sĕlagiu, astăzi avem de a petrece cu atenţiune unele lucruri şi cause şcolare, pe care cu drept le putem numì abusuri. Aceste abusuri le excită unele senate şcolare, lăsate de sine, care nu-'şi cunosc sfânta lor misiune de a ştì ferì şcoala română confesională de pericolul cu care o ameninţă curentul şovinistic al guvernului de azi. Ba cu durere de inimă trebue sĕ vedem cum unele senate şcolare pun la cale certe, care astăzi dau cea mai sigură ansă vrăşmaşului de a pune mâna pe şcoala conf. română. Ceea-ce lucrează unele senate şcolare în direcţiune de a-'şi periclita şcoala este: pofta de a micşora plata învĕţătorească şi pofta de a alunga din staţiuni pe cei mai harnici învĕţători, ca sĕ-'şi poată alege de aceia, care vor pacta cu mai puţină soluţiune.

Două casuri, unul mai vechiu şi altul mai nou s'au întêmplat, care umplu de îngrijire pe întreg corpul învĕţătoresc din Sĕlagiu, că ce urmări vor avè. Dar' aceste casuri ar trebui sĕ umple de grije pe toţi cei competenţi, mici şi mari factori şcolari, care au datorinţa de a apĕra şcoala confesională şi pe învĕţătorul aceleia!

În parochia gr.-cat. Pericei, lûngă Şimleu, senatul şcoalei confesionale de aici, în şedinţa sa din Februarie a. c. a redus salarul învĕţătorului Vasile Oltean Bungărdeanul dela 378 fl. la 300 fl. bani şi $^1/_2$ mierţă de cucuruz.

Pe timpul când a fost sĕ se repartiseze plata învĕţătorească de 300 fl. şi $^1/_2$ mierţă bucate, senatul şcolar a voit sĕ anihileze şi acest document, — la ce numai singur preşedintele senatului s'a împotrivit.

Nu mult după aceea senatul şcolar a repartisat pe popor banii de 300 fl., ear' pentru micşorarea plăţii de bucate $^1/_2$ mierţă a suplicat la consistor, ca acesta sĕ oprească pe învĕţător de a pretinde acele bucate. Consistorul a făcut aşa de bine, că causa trimisă încă prin Februarie a. c. nu a resolvat-o şi nu e resolvată nici până azi. Senatul şcolar prin curatorul primar şi prin un ex-dascăl din comună, vĕzênd că consistorul nu le resolvează cererea, s'au împotrivit a-'i plăti şi cele 300 fl. până nu se va căpĕta resultat dela consistor, ba au oprit 100 fl. sĕ nu-'i capete învĕţătorul de loc, până-ce în cele din urmă causa a ajuns sĕ o resolveze judele cercual, dacă în timp de şese luni nu a resolvat-o consistorul.

Causa a ajuns în mânile judelui cercual, numai după-ce senatul şcolar nu s'a supus de loc ordinului oficiului protopopesc, ca sĕ plătească învĕţătorului barem cele 300 fl. şi numai după examen, prin Iulie, când învĕţătorul în lipsa de plată, cu familia de 7 membri era de perit.

Curatorul bisericii gr.-cat. din Pericei şi alţi tovarĕşi, ca capi ai causei, fiind chemaţi în 3 Iulie a. c. la judele cercual, 'l-au denunţat pe învĕţător de cel mai mare agitator contra Ungurilor, apoi fără frică de Dumnezeu, fără ruşine de neamul românesc, cu buze mincinoase au dat la protocol următoarele patru puncte:

Învĕţătorul Vasile Oltean înainte de procesul Memorandului a cetit în biserică la popor ceva carte venită dela Cluj. A subscris cu oamenii ceva carte sĕ o trimită la Cluj. Că şi dînsul a fost la Cluj la procesul Memorandului şi la alegerile de deputaţi ţine poporul acasă şi nu-'l lasă sĕ dee vot la Unguri.

Îndată-ce a auzit judele cercual acestea, a început investigaţiuni peste investigaţiuni în contra învĕţătorului.

Primele investigaţiuni s'au întêmplat în 6 şi 9 Iulie. La aceasta a doua investigaţiune, fiind ascultaţi judele comunal, Ungur, notarul, Român, şi preotul gr.-cat., acestia au dat de minciună toate punctele din protocol.

Cu toate acestea în Dumineca din 15 Iulie judele cercual trimite în Pericei doi gendarmi, care pe la 8 ore sosiţi în comună, aflând pe învĕţătorul V. Oltean în cancelaria notarială, de loc 'l-au şi declarat de dĕţinut. Înzadar le spusese învĕţătorul că e şi cantor şi că trebue sĕ meargă la biserică, fiindcă chiar atunci se trăgeau clopotele. Sergentul îi spune, că are ordin ca sĕ-'l escorteze şi din biserică. Apoi în timpul slujbei dumnezeeşti s'a început contra învĕţătorului investigaţiune, care a durat o jumĕtate de zi şi numai după-ce 30 de oameni au fost ascultaţi, dela care nimic rĕu nu s'a putut adeverì, a fost eliberat învĕţătorul.

Pe când învĕţătorul V. Oltean era expus investigaţiunii, curatorul şcolar cu mai mulţi de pănura sa făuresc o acusă — plină de minciuni — pe care o trimit la consistorul de Gherla ca sĕ-'l lipsească pe învĕţător de postul seu.

Factorii şcolari ar trebuì sĕ dee mai multă atenţiune întêmplărilor din Pericei, cu atât mai vîrtos, că în sat se află două şcoale de stat! Curioşi sûntem a vedè ce va hotărî consistorul.

Ceea-ce a făcut senatul şcoalei din Pericei, a dat ansă şi altora din alte sate. Aşa de exemplu:

În comuna Hidig, nu departe de Şimleu, senatul şcoalei voeşte prin tot felul de sforţări a sili pe învĕţător sĕ abzică de folosinţa alor 10—12 jugĕre de pămênt, ca sĕ capete pentru ele $^1/_2$ de mierţă mălaiu în schimb, va sĕ zică voeşte senatul a micşora soluţiunea avută cu 100 fl.

Aceste lucruri trebue sĕ umplă de îngrijire pe tot Românul adevĕrat, mai ales în timpurile de acum, când şcoalele noastre sûnt ameninţate de a fi maghiarisate.

Sĕlăgianul.

Adunarea generală a Reuniunii învĕţătorilor gr.-or. din districtul Sibiiului,

ţinută în zilele de 1 şi 2 Octomvrie s. n. în comuna Boiţa.

(Urmare.)

Şedinţa primă *) Sâmbătă în 1 Octomvrie v., în lipsa presidentului Dr. D. P. Barcianu o deschide vicepresidentul Dr. Şpan, expune ţintă ce urmăresc reuniunile învĕţătoreşti din punct de vedere didactic, cum avem sĕ învĕţăm unii dela alţii şi unii pe alţii, rolul ce-'l are învĕţătorul în şcoală şi în societate, accentuează necesitatea înfiinţării „Foii pedagogice".

După deschiderea adunării, a cetirii apelului nominal şi statorirea definitivă a programului, urmează presentarea raportului comitetului central; în acest raport se spune causa pentru care comitetul n'a putut sĕ ţină mai multe şedinţe, că presidentul reuniunii Dr. D. P. Barcianu a trebuit sĕ se îndepărteze din mijocul nostru, fiind deţinut în închisoarea de stat din Vaţ, tot astfel şi membrul în comitet prof. D. Comşa; la auzul acestui raport, membrii reuniunii într'un glas au erupt în un întreit: „Sĕ trăească"; în urma acestei manifestări, reuniunea se întruneşte întru a trimite iubitului ei preşedinte şi membrului din comitet, iubitului profesor D. Comşa, următoarea telegramă:

„Învĕţătorii români întruniţi cu oca-
„siunea adunării generale în Boiţa, vĕ trimite
„salutarea lor, vĕ urează sănĕtate şi vĕ do-
„reşte spre a vĕ putè revedè la munca
„inaugurată cu atâta zel.

„*Dr. Şpan.* *I. Popoviciu.*"

Drul Barcianu, acest înţelept măiestru în ale pedagogiei, în decursul alor 4 ani de când este în fruntea acestei reuniuni, a ştiut cu admirabilul seu tact pedagogic sĕ desvoalte o adevĕrată activitate pedagogică între membrii reuniunii. O mulţime de teme teoretice şi practice, lecţiuni practice s'au lucrat în decursul acestui period prin despărţĕmintele reuniunii; acestea au fost apoi censurate de comitetul central, şi mai multe au fost lucrate astfel, că întruniau toate recerinţele ce se cer dela o lucrare pedagogică, menită pentru a fi predată elevilor. Aceste teme publicate ar fi adus şi ar aduce un imens serviciu învĕţătorilor nostri; dar', durere, ne lipseşte organul acela unde sĕ ne publicăm lucrările noastre: „Foaia pedagogică", şi cu atât este mai neapĕrat de lipsă această foaie, cu cât ştim, că foarte puţini dintre învĕţătorii nostri cunosc limba germană, de care s'ar putè folosì la cetirea instructivelor reviste pedagogice-germane. Trei ani de zile a trebuit sĕ lucreze comitetul central până-ce 'i-s'a făcut posibilă punerea la ordinea zilei în sinodul archidiecesan a înfiinţării „Foii pedagogice"; sinodul luând la desbatere proiectul comitetului central în sesiunea trecută, a primit proiectul pe lûngă unele modificări, însărcinând consistorul a pune în lucrare înfiinţarea „Foii pedagogice". Comitetul însĕ ne raportează, că referitor la înfiinţarea „Foii peda-

*) Din greşală o parte din decursul şedinţelor a rĕmas afară din raport, pe care o dăm acum.

gogice“ nu a primit încă nici un rĕspuns dela consistor, astfel adunarea generală a fost silită a însărcina pe nou alesul comitet, pentru a intervenì cu o rugare la măritul consistor de a pune în lucrare înfiinţarea organului pedagogic mult dorit.

Ne place a crede, că această dorinţă a noastră se va pune cât mai curênd în deplinire, ca astfel sĕ se încuragieze activitatea culturală-pedagogică desvoltată în reuniunea noastră şi aceasta sĕ propăşească, care însĕ în lipsa acelui organ ar putè sĕ amorţească earăşi pe un timp îndelungat.

Finindu-se raportul general, se pune la ordinea zilei presentarea elaboratelor întrate dela despărţĕminte şi darea de seamă critică asupra lor; comitetul dintre temele presentate recomandă cetirea alor două teme: tema din geometrie: „Triunghiul“, prelegere practică, lucrată de învĕţătorul I. Mardan din Gurarîului. Expune în mod intuitiv repeţirea pătratului şi a paralelogramului, care au sĕ fie ca basă a prelegerii despre triunghiu. Materialul este împărţit după treptele formale, ilustrate fiind acestea cu exemple practice; în darea de seamă critică, înv. N. Neamţu arată greşelile făcute la împărţirea materialului după treptele formale, arată mai departe cum prelegĕtorul a ştiut sĕ aleagă materialul şi sĕ-'l expună aşa de intuitiv, sĕ uşureze astfel prelegerea elevilor, menită pentru anul al 5-lea de şcoală, că aceea s'ar fi putut preda şi în anul al 3-lea de şcoală; se încinge apoi o discuţiune principală între Dr. Şpan şi Dr. Saftu, cel dintâiu se încearcă a dovedì, că scopul geometriei în şcoala poporală este desvoltarea simţului estetic etc., cel de al doilea înţelege, că adevĕrata ţintă a geometriei ar trebuì sĕ fie, ca elevii cu timpul sĕ-'şi câştige o dexteritate în mĕsura de ochi, ca astfel sĕ-'i fie posibil a calcula cu ochii aproximativ mărimea unei parţele şi totodată aceea sĕ o poată pune şi pe hârtie, căci numai aşa va putè sĕ aibă şi un folos practic din învĕţarea geometriei. (Va urma).

Adunarea generală
a
Reuniunii române de musică din Sibiiu.

(Raport special al „Tribunei“.)

Sibiiu, 16/28 Octomvrie 1894.

Trăim noi Sibienii în era reuniunilor. Iubitul şi pacientul cetitor abia termină cu cetirea despre resultatele obţinute de o reuniune din Sibiiu, şi este surprins de isprăvile alteia. Nu ştiu cum va privì publicul cetitor extern tot ceea-ce se face pe terenul reuniunilor în Sibiiu, dar' noi Sibiienii avem ambiţia de a ne presenta publicului extern ca model; şi mult am dorì ca exemplul Sibienilor sĕ se urmeze şi în alte centre româneşti. Căci cu mult mai mult pot face mai mulţi asociaţi întru realisarea cutărui scop, decât indivizii singuratici. Pentru aceea am dorì ca în scopul unei activităţi mai fecunde, noi Sibiienii, care avem o mulţime de reuniuni româneşti, sĕ fim cât de mult imitaţi de fraţii nostri afară de Sibiiu. Sibiiul este centrul, e focularul tuturor pornirilor spre progres, căci nu înzadar îşi ţinea parlamentul transilvan şedinţele aici şi nu înzadar sperăm, că dobândind pentru ceea-ce iubiţii naţiunii umplu azi temniţele ungureşti, — Sibiiul are sĕ fie tot ce a fost... Dintre multele reuniuni româneşti din Sibiiu, azi 'şi-a ţinut adunarea sa generală ordinară „Reuniunea română de musică“ pe anul de transiţie computat din 1 Ianuarie până în 31 August c. Puţini Români din Sibiiu se mai află azi, care sĕ nu fie grupaţi sub steagul pacînic: al chemării la nobilitarea inimii şi a gustului şi al desvoltării sentimentului naţional, profesat de reuniunea noastră. Tot ceea-ce ni-a presentat comitetul reuniunii a fost conform dorinţelor totalităţii membrilor întruniţi, (dintre membri activi abia au lipsit trei-patru), sub presidiul distinsului director de musică, dl G. Dima, în sala dela „*Musikverein*“. „Momente de o adevĕrată înălţare sufletească“ a relevat raportul general când a constatat, că reuniunea noastră poate afirma cu constienţa curată, că „*timpul ce 'l-am petrecut, 'l-am îndeplinit în lucrări bune şi folositoare naţiunii, al cărei fiiu cu mândrie mĕ numesc a fi*“. Cele 2 concerte date în scurtul interval de abia 8 luni, în care reuniunea a excelat dela cele „Cinci cântece româneşti“, de G. Musicescu până sus la „Clopotul“ de Schiller, sûnt o dovadă mai mult, că reuniunea noastră cu drept cuvênt se poate numĕra între cele dintâiu din patrie.

Precum în alte direcţiuni, aşa şi în direcţiunea cultivării musicei, începutul are sĕ se facă „pe basa ideilor şi conţinutului spiritual al poporului nostru“, o ambiţiune aceasta, la care reuniunea ţine mult şi nu voeşte a fi întrecută de alte reuniuni cu aceeaşi menire. „Durere numai“ — zice raportul, — „că prea disparent e numĕrul acelora, care se ocupă cu alegerea melodiilor poporale şi prea puţin se spriginesc în toate privinţele acele persoane, care s'ar dedica pentru o muncă atât de anevoioasă, dar' totodată şi atât de rodnică, în câmpul mănos al productelor isvorîte din spiritul poporului nostru“. Un memento la adresa compositorilor şi editorilor nostri: raportul ne presentă faptul regretabil, că la apelul comitetului către compositori şi editori „de a pune la disposiţiune composiţiunile lor pe lûngă condiţiunile eventuale“ — nu s'a oferit nici unul. Este neîndoios, că colecţiunea frumoaselor cântece poporale, „ar putè servì drept material pentru composiţiuni de o adevĕrată valoare artistică, dar' până se va face aceasta, nici nu poate fi vorba de o musică proprie de valoare mai superioară“. Raportul comitetului, care se poate numĕra între puţinele scrieri din literatura noastră musicală, — cetit de zelosul secretar, dl Dr. P. Şpan, a fost luat de adunarea generală cu unanimitate la cunoştiinţă, cu adausul propus de unul din stîlpii bass-ului, de dl Ioan Popovici, că adunarea generală constată cu satisfacţie, că cu toată lipsa de composiţiuni — amintită mai sus, — reuniunea a pus şi pune mult pond pe cultivarea musicei noastre naţionale.

Ca încoronare a lucrărilor sĕvîrşite de reuniune — adunarea votează recunoştinţă şi mulţumită protocolară măiestrului neîntrecut în arta musicei, distinsului director de musică G. Dima, care prin zelul şi talentul seu a ridicat reuniunea noastră la acel nivel, la care multe reuniuni surori ar dorì sĕ ajungă.

Cu privire la cele administrative, din raţiociniile censurate şi de comisia adunării consistătoare din d-şoara Zina Moga şi dnii Ermil Verzariu şi I. Popovici, se constată, că starea averii e de 847 fl. 88 cr.

Primite raţiociniile şi budgetul, adunarea realegênd la propunerea dlui Ilie Moga şi pentru anul viitor pe vechiul comitet, s'a aclamat: president: G. Dima; director de musică: George Dima; secretar: Dr P. Şpan, cassar: Cornel Aiser, archivar: Emil Borcia, econom: N. Albu, ear' de membri în comitet: Nicolae Benţa, Dr. Ioan Stroia şi Victor Tordăşianu.

Pentru verificarea protocolului adunării generale s'a instituit o comisie consistătoare din d-şoara Florica Roşca, dnii Vasile Gămulea şi Costi Popp.

La ora 1 din zi dl president mulţumeşte membrilor pentru conlucrare — declară adunarea generală, între aclamările membrilor presenţi, de încheiată.

La despărţire ni-am zis la revedere nu peste mult timp la adunarea generală a altei reuniuni, la a „Reuniunii....... din Sibiiu“.

„*Învingĕtorul*.“

CRONICĂ

Archiducele Iosif August e transferat din Pojon la Brün, la al 6-lea regiment de dragoni.

*

Schimbări în corpul nostru diplomatic. „*Fremdenblatt*“ din Viena anunţă următoarele schimbări în corpul diplomatic austro-ungar: Representantul de până acum în Stuttgart, Okolicsány e transferat în aceeaşi calitate la Haaga; consilierul de legaţiune de până acum în Paris, contele Zichy e numit representant diplomatic la Stuttgart, în locul celui dintâiu, ear' consilierul de legaţiune din Madrid, contele Wodzicki e numit representant la Stockholm. Mai departe consilierului de ambasadă baronului Aehrenthal 'i-s'a conferit titlul de consilier actual, rĕmânênd şi pe viitor în funcţie în ministerul de externe, şi agentului diplomatic din Sofia, Burian titlul şi caracterul de trimis.

*

Cancelarie advocaţială. Primim următoarea înştiinţare: Am onoare a vĕ aduce la cunostinţă, că 'mi-am deschis *cancelaria advocaţială* cu sediul în Beiuş, în casa de sub nr. 50 strada-Oradană. Beiuş, la finea lui Octomvrie 1891. Cu stimă: Dr. *Gavril Cosma*, advocat.

*

Culmea infamiei. Corespondentul din Câmpeni al foilor maghiare le scrie acestora, că explosia din Bistra, despre care am publicat şi noi o corespondenţă în numĕrul de ieri, a fost pusă la cale de către băieşii români îndemnaţi de către „agitatorii valahi fără suflet“ (lelketlen oláh izgatók). Infamia perciunaţilor a ajuns chiar până la acest grad, încât numai cu scârbă mai poţi gândì la ei. În destrăbălarea lor au uitat şi atâta, că dacă Românii îndemnaţi de agitatori ar fi sĕvîrşit crima oribilă, de sigur nu s'ar fi dus ei în baie, unde 14 din ei 'şi-au găsit chiar moartea. *Rĕi şi stupizi*!

*

Cultură adevĕrat maghiară! Nu demult am înregistrat ştirea, că un profesor dela şcoala reală maghiară din Oradea-mare a fost suspendat din post, din causă că a încercat atentate imorale la mai mulţi elevi. Nici nu s'a rĕcit bine această afacere murdară şi foile maghiare ne surprind astăzi cu o alta, întêmplată la aceeaşi şcoală. Anume, zilele acestea s'a făcut arĕtare la inspectorul de şcoale în contra unui alt profesor, că a stors bani dela mai mulţi părinţi ai elevilor. Cetitorii nostri sĕ 'şi întipărească bine în memorie aceste două casuri, pentru-ca cerênd trebuinţa, sĕ se poată servì de ele faţă cu aceia, care se mândresc cu epitetul de „civilisatori ai Orientului“, pe când de fapt ei stau pe o treaptă de cultură şi civilisaţiune cu mult mai joasă decât Chirghizii din Caucas.

*

O nouă ispravă a lui popa — Prie. Ieri a venit la redacţia noastră un ţeran şi ni-s'a plâns cu multă amărîciune în contra nevrednicului preot *Prie*, că acesta aproape zilnic dă afară din şcoala gr.-ort. câte un băiat, cu deosebire dintre cei începĕtori, zicêndu-le sĕ se ducă la şcoala ungurească de stat, sub cuvênt că şcoala gr. ort. are deja 60 elevi şi mai mulţi nu poate primì. Noi 'l-am îndreptat pe bietul om sĕ meargă cu plângerea sa justă înaintea consistorului, care datorinţă are sĕ apere şcoalele sale confesionale şi pe credincioşii bisericii sale dinaintea unui nevrednic cum e popa Prie, care în pĕcătoşenia sa nu se ruşinează a vinde din neamul seu chiar şi pe nevinovaţii băieţi, căci ce alta este fapta lui, dacă nu vinderea sufletelor lor nevinovate?

*

Culmea volniciei. Foile maghiare spun, că ministrul de culte Eötvös Lorand a dat o ordinaţiune către inspectorul de şcoale al Treiscaunelor, prin care dispune, ca şcoalele confesionale româneşti din Breţcu, Doboli-inferior, Chezdi-Mărtănuş şi Poiana-Sărată sĕ fie prefăcute în şcoale de stat, introducêndu-se în ele limba ungurească ca limbă de propunere. Sûntem curioşi ce va face consistorul din Sibiiu în faţa acestei volnicii fără păreche.

*

Foc în Sibiiu. Azi-noapte pe la orele 2 a isbucnit un foc teribil în magazinul de sĕu şi luminări (săpunărie) al fabricei Meltzer din strada Guşteriţii. Focul se zice că a fost pus de servitori. Paguba se urcă la mai multe mii de florini. Abia pe la orele 4 dimineaţa a putut fi localisat focul.

*

Post vacant de medic. În cercul Cinadiei, cottul Albei-inferioare s'a escris concurs pentru ocuparea postului de medic. Cu acest post e împreunat un salar de 500 fl. şi 150 fl. pauşal de drum. Cererile sûnt a se înainta până la 15 Noemvrie n. la pretura supremă din Blaj. Avis medicilor români!

*

Dr. Gustav Weigand, învĕţatul filolog şi director al seminarului român din Lipsca, a scos de sub tipar al doilea volum din importanta sa lucrare asupra Românilor din Macedonia, intitulată: „Aromunii, cercetări etnografice, filologice şi istorice asupra poporului aşa numiţilor Macedo-Români sau Ţînţari“. Cartea e scrisă în limba germană şi tratează despre literatura poporală a Românilor macedoneni. Dl Weigand a mai scos de sub tipar şi un raport despre lucrările seminarului român din Lipsca.

*

Necrolog. Alexiu Roszkosni, canonic r.-cat. onorific şi fost director al orfanotrofiului teresian din Sibiiu, a rĕposat în noaptea de 25 spre 26 c. în Cluj.

*

Băi de aur în Bănat. Cetim în „*Foaia Diecesană*“: Un consorţ din Budapesta a cumpĕrat dela societatea căilor ferate de stat austro-ungare băile de aur şi de argint, cari se întind între Bocşa-montană şi Docnecea pe un teritor de vr'o două milioane stângini cuadraţi. Activitatea în aceste băi se va începe cât mai curênd sub conducerea consilierului de băi Iuliu Bauer din Gratz şi sub conlucrarea inginerului Otto Oehne din Freiburg

Posta redacţiunii.

D-şoarei M. C. Nădăşel. Propunerea acceptată. Planul admirabil. Urmează scrisoare.

Mai nou.

Tabla regească din Dobriţin, luând în considerare argumentele ponderoase din recursul de nulitate înaintat de părintele Lucaciu în contra judecăţii tribunalului din Sătmar, a **anulat** *sentenţa aceluia, pe motivul, că tribunalul 'i-a* **interzis folosirea limbii române în apĕrare.** *În urma acestui decis al Tablei reg. din Dobriţin,* **se va ţinè o nouă pertractare.**

SERVICIUL TELEGRAFIC
al „TRIBUNEI“.

Petersburg, 31 Octomvrie n. Buletinul de aseară spune: În decursul zilei de ieri Ţarul a vĕrsat în continuu sânge. Pulsaţiunea slabă; respiraţia grea; apetitul foarte slab. Slăbirea puterilor e mai mare.

Londra, 31 Octomvrie n. La rugarea Ţarevnei, princesa de Wales va pleca la Livadia.

Körmend, 31 Octomvrie n. După-ce candidatul oposiţional a repăşit, a fost proclamat ca deputat ministrul de şcoale Eötvös.

Madrid, 31 Octomvrie n. Întreg cabinetul 'şi-a presentat demisia.

Bibliografie.

„*Şcoala Poporului.*“ Revistă educativă şi enciclopedică. Apare odată pe lună sub direcţiunea unui comitet. Redacţia şi administraţia, com Muşăteşti-Argeş. Anul I. Nr. 2 pe Septemvrie are următorul cuprins.: Şcoala poporală şi chestiunea socială, de C. D. Argeş. — Dor de câmp, poesie de Rădulescu-Niger. — Necesitatea psichologiei, de D. Popescu, Tismana. — Influenţa fiecărei facultăţi sufleteşti asupra celoralalte, de Al. Valescu. — Limba română, scriere şi exerciţii gramaticale, de P. T. Rădulescu. — Lipsa, novelă de Vică. — Congresul institutorilor belgieui la Anvers, de C. Dobrescu-Argeş. — Revedere în formă poporală, poesie de M. Eminescu. — Din Fisiologie, Aphasia şi Agrafia, de P. T. Rădulescu. — Preoţii nostri şi societăţile din străinătate, de C. D. Argeş. — Cateva gândiri. — Economia politică, traducere după W. Stanley. — Flori şi fructe, de S. P. Radian. — România rurală, speranţele noastre, de C. D. Argeş. — La Mezat, poesie de Rădulescu-Niger. — Universitate nouă — Din veterinărie, umflarea burtei la animalele cornute mari. — Felurimi. — Glume. — Meşteşug la boier, anectodă poporală, de Th. D. Speranţă etc.

Economic.

Furnisarea pentru armata comună. Ministrul comun de rĕsboiu a escris licitaţie pentru furnisarea obiectelor de îmbrăcăminte şi echipament, de pele, pe 1895, reservate industriaşilor mici. La aceste furnituri poate participa fiecare măiestru îndreptăţit la exerciarea unei meserii, independent sau ca membru al unei tovărĕşii. În casul prim furnisarul trebue sĕ înainteze însuşi ofertul. Industriaşi mici, cari pentru executarea furnisării se constitue într'o tovărĕşie, trebue sĕ-'şi aleagă un însărcinat, care va avè sĕ înainteze ofertul însoţit de un registru cuprinzênd numele tuturor industriaşilor pe care-'i representă dînsul. Ofertele trebue sĕ se înainteze până în 23 Decemvrie 1894, 12 ore ameazi, la intendatura circumscripţiunii militare teritoriale unde locuesc. Trimiterea de obiecte de probă şi depunerea unei cauţiuni se recer. Mustre se pot căpĕta dela depositul de montură nr. 2 din Budapesta. Informaţiuni mai exacte se pot căpĕta dela camera de comerciu din Braşov.

Preţul mărfurilor.

Piaţa din Făgăraş. În 26 Oct. n. Grâu hectolitru fl. 5.— până 5.30; grâu mestecat fl. 4.— până 4.50 sĕcară fl. 2.50 până fl. 2.75; orz fl. 1.90 până fl. 2.—; ovĕs fl. 2.20 până fl. 2.50; cucuruz fl. 4.— până fl. 4.50; mazĕre fl. 5.— până fl. 6 fasole fl. 3.50 până fl. 4.—; linte fl. 3.— până fl. 9 —; sĕmênţă de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sĕmênţa de in fl. 10.— 12.—; cartofi fl. 1.— până 20; mălaiul fl. 9. — până fl. 1[illegible].—; sĕu brut 100 chilogrami fl. 24.— până fl. 26.—; lumini de sĕu urnate fl. 41.— până fl. 42, unsoarea de porc 100 chilo fl. 60.— până fl. 62.—; slănină 100 chilo fl. 52 până fl 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fên fl. 1.60 până fl. 1.80 carne de vită chilo 44 cr.; carnea de viţel 40 — până 44 cr.; carnea de porc 40.— până —.—; carnea de oaie 28.—până —; ouĕ 5 cu 10 cr.

Tîrgul de rîmători în Steinbruch. În 29 Oct. n. s'au notat: ungureşti bĕtrâni grei 40— cr. până 40$\frac{1}{2}$ cr., de mijloc 40.— cr. până 40$\frac{1}{2}$ cr., ungureşti grei tineri 41$\frac{1}{2}$ cr. până 42. — cr., de mijloc 42.$\frac{1}{2}$ cr. până 43— cr., uşori 46 —. cr. până 47.— cr. marfă ţerănească grea 40.— cr. până 41$\frac{1}{2}$ cr. de mijloc 42.— cr. până 42.$\frac{1}{2}$ cr., uşoară 46. — cr. până 47.— cr., romaneşti, de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr, transito de mijloc —.— cr. până —.— cr. transito uşori —.— cr. până —.— cr., transito sêrbeşti grei 42.— cr până 42.$\frac{1}{2}$ cr., transito de mijloc 42.— cr. până 43.— cr., transito uşori 4[illegible]. — până cr. 42.— cr.

Călindarul zilei.

20 Octomvrie (1 Noemvrie.) 1894.

Iulian: Muc. Artemie.

Gregorian: S. T.

Soarele: rĕsare 6.06 apune 5.29 m.

Buletin meteorologic.

Sibiiu, 31 Octomvrie n. 12 oare dimineaţa.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 727.5) Observată	Diferenţa din preziuă	Temperatura după Celsius	Maximul şi minimul de temperatura	Direcţia vêntului
728.3	—1 3	+7.6	+14.2+1.4	VO

Din ţeară 29 Oct. n. 7 oare dimineaţa.

Staţiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Ventul direcţia	Ventul tăria
Budapesta	763	+ 9.[illegible]	O	1
Sătmar	764	+ 0.4	V	1
Cluj	764	+ 4.8	—	—
Orşova	763	+ 6.4	NV	1
Arad	765	+ 9 1	O	3
Panciova	763	+ 10.4	V	1

Teatru orăşenesc.

Joi, 1 Noemvrie 1894:

„Das Geheimniss der alten Mamsell“.

Piesă în 3 acte de E. Marlitt.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 29 Oct. n. 1894.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	Preţul per 100 chilogr. până	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilo dela	Preţul per 100 chilo până
Grâu						
Bănăţenesc nou	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
Grâu dela Tisa „	75	—.—	—.—	76	—.	—.—
Grâu „ Pesta „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
Grâu de Alba-Reg. „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
„ „ Bacica „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.
Grâu ung. de Nord	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—

Sĕminţe, vechi ori noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	Preţul per 100 chilogr. până
Sĕcară		70—72	5 3	[illegible] 35
Orz	de nutreţ	60—62	5 80	6.1
„	de vinars	62—64	6 40	7 [illegible]
„	de bere	64—66	7 3[illegible]	8 [illegible]
Ovĕs	—	39—41	5 8[illegible]	6 2[illegible]
Cucuruz (porumb)	bănăţ.	75		
„	de alt soiu	75	6 45	6 50
Meiu		—	.—	—
Hrişcă		—	—.—	—

Marfa pe termin.		Bani per 100 chilogr.	Marfa per 100 chilogr.
Grâu	Sept.-Oct.	6.30	6 3
„	Mart-Apr	6 69	6 70
Cucuruz	Maiu-Iun.	5.87	5 8
„	Iul.—Aug	— —	— 78
Ovĕs	-Oct.	5 94	5 97
„	Mart.-Apr.	6 01	6.03

Preţul pe 100 chilograme. Producte diverse	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	40.—	46
„	roşie	57.	65.—
Oleu de rap.	rafinat	—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	49.—	49.50
„	dela ţeară	—.—	—.—
Slănină	svêntată	—.—	—.—
„	afumată	18 —	18.50
Sĕu		—.	—.
Prune		9 —	9 25
Lictar	slavon, nou	13.50	14.—
„	bănăţenesc	— —	—.—
Miere	brută	—.	—.—
„	galbină străcurată	—.—	— —
Ceară	de Rosenau	—.—	—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdinţe de spirt	—.—	—.—

Cursul pieţei din Sibiiu.

Din 31 Octomvrie n. 1894.

Hârtie-monetă română	Cump.	9 79	vênd.	9.90
Lire turceşti	„	11.15	„	11.20
Imperiali	„	10.—	„	10.10
Ruble ruseşti	„	1.32	„	1.50

Bursa de Budapesta.

Din 29 Oct. n. 1894.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ de aur ung. 4%	121.8[illegible]
„ ung. val. cor. 4%	96 70
Împrumutul căilor ferate ung.	127.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125 25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	101.50
Bonuri rurale ung.	96.50
„ „ croate-slavone	96 50
Obligaţiunile desp. regaliilor	100.25
Împrumut cu premiu ung.	161 50
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	143.50
Renta de hârtie austriacă	99.25
„ de argint austriacă	99.25
„ de aur austriacă	123.50
Losurile austriace din 1860	—.—
Acţiunile băncii austro-ungare	1025.—
„ „ de credit ung.	—.—
„ „ „ „ austr.	—.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. şi economii „Albina“	101.—
Argintul	—.—
Galbeni împĕrăteşti	5.90
Napoleon-d'ori	9 9[illegible]
Mărci 100 imp. germane	61.05
Londra 10 Livers sterlingi	124 30

Bursa de Viena.

Din 29 Oct. 1894.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	122.25
Renta ung. v. c. 4%	96.70
Împrumutul căilor ferate ung.	127.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-e emisiune)	125.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	101.10
Bonuri rurale ung.	96.25
„ „ croate-slavone	.—
Împrumut cu premiu ung.	161.50
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	143.—
Renta de hârtie austriacă	99.35
„ „ argint austriacă	99.35
„ „ aur austriacă	123.75
Losuri austriace din 1860	—.—
Acţiunile băncii austro-ungare	1030.—
„ „ de credit ung.	475.25
„ „ de credit aust.	379.75
Argintul	—.—
Galbeni împĕrăteşti	5.89
Napoleon-d'ori	9 9[illegible]
Mărci 100 imp. germane	60.97
Londra 10 Livres sterlingi	133.—

Bursa de Bucureşti.

Din 16 Oct. v. — 4 ore p. m.	Cassa	Ultim.
Renta rom. per 1875 5%	100.—	—.—
„ română amort. 5%	97.—	—.—
„ (Schuldverschreib)	90$\frac{1}{2}$	—.—
Oblig. de stat C. F. R. 6%	—.—	—.—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	100$\frac{1}{8}$	—.—
Imprumutul municipal 5%	87$\frac{1}{4}$	—.—
Scrisuri func. rurale 5%	93$\frac{7}{8}$	—.—
Scrisuri func. rurale 7%	—.—	—.—
Idem urbane 7%	—.—	—.—
„ 6%	102$\frac{1}{2}$	—.—
„ 5%	87. —	—.—
Banca-Naţ. (500 lei vers. într.)	1468.—	—.—
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vĕrs.)	420.—	—.—
Soc. de Asig. Naţ. (200 lei vĕrs)	437.—	—.—
Soc. rom. de reasig.	118.—	—.—
Socr. de cou (250 lei vĕrs.)	105.—	—.—
Oblig Cassei Pensiunilor	280.—	—.—
Agio	—.—	—.—
Schimb		
Londra 3 luni	—.—	—.—
„ cek	—.—	—.—
Berlin 3 luni	—.	—.—
„ cek	—.—	—.—
Paris 3 luni	—.—	—.—
„ cek	—.—	—.—
Viena	—.—	—.—
„	—.—	—.—
Agio	—.—	—.—

Pentru redacţie responsabil: **Ioan Ciontea.**
Proprietar şi editor: **T. Liviu Albini.**

PRIMA FABRICĂ SIBIIANĂ

DE MOBILE ȘI TÊMPLĂRIE DE CLĂDIRI

FRITZ W. ELGES.

[1970] 5—10

Fabrica: **strada Sării 37.**

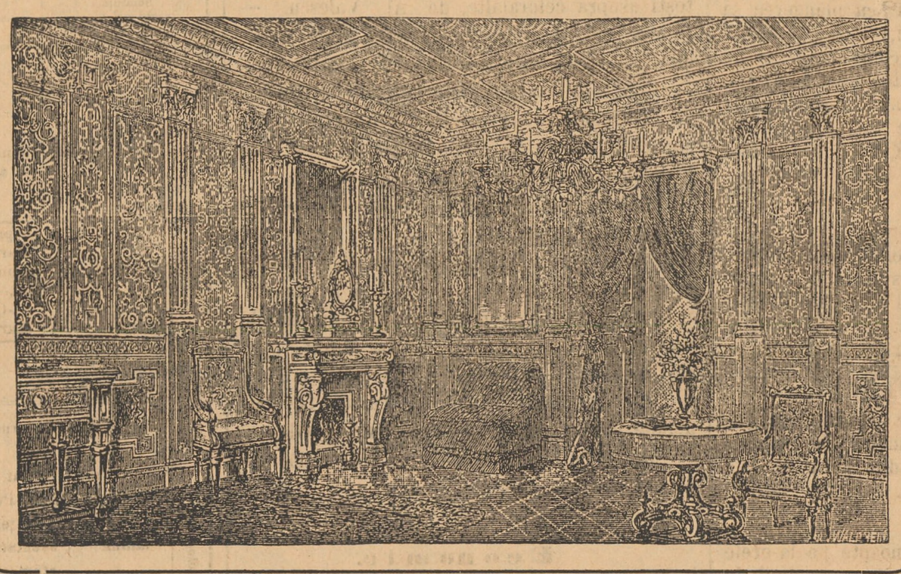

Depositul: **strada Trenului 5.**

Mare deposit

de

arangiamente elegante pentru **saloane, dormitoare, sufragerii, locuințe** și **bucătării,** precum și **mese de scris** pentru dame și domni, **otomane, gelțuri** în stil obicinuit și antic-german după fasonul cel mai nou.

Garnituri elegante de salon dela 120 fl. în sus; **sufragerii complete în stil antic-german** cu gelțuri dela 290 fl. în sus. **Dormitoare complete** dela 140 fl. în sus.

Asortiment în matrațe de pĕr și de iarbă de mare.

Se execută: **lucrări de clădiri, portale, arangiamente** pentru **bolte, hotele, cafenele, școale** și **biserici,** precum **altare, sacristaie** și **tronuri.**

Primește comande din afară după mostre anumite sub garanție pentru material uscat pe lûngă executare elegantă și cu stil sub condițiile cele mai culante.

Furnire de nuc, de stejar și de brad precum și **lucrări de sculptură** se execută după desemnuri cu **prețurile cele mai ieftine.**

Prețuri curente la cerere gratis și franco.

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA",

sub direcțiunea

dlor I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.

Această revistă ilustrată este dirigeată de unii dintre cei mai apreciați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfîrșit o foaie, care sĕ ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru ajungerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa sĕ se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu **tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.**

Cele mai bune novele, romane, povestiri, poesii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întêmplător în al 2-lea rînd traducțiuni. Toate însĕ în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recensiunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avè coloanele speciale reservate în această foaie, **cu competență și cu onestitate redactate.**

Nici **vieața casnică** nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcamintei, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grije.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor nostri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuesc Români.

În aceste condițiuni se va presenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

„VATRA",

ca un **mărgăritor al literaturii noastre naționale,** și **va apărè de 2-ori pe lună,** adecă 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtíe velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țerile Uniunii-Latine: fr. 24.

Vênzarea cu numĕrul: **coroane 1.10** (Austro-Ungaria), **franci 1.10** (țerile Uniunii-Latine).

Subsemnatul vĕ roagă sĕ primiți cu simpatíe apariția acestei publicațiuni românești, și sĕ-'i asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vĕ la ea.

Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic" Sibiiu, Strada Măcelarilor Nr 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[475] 30—30

Dela Tipografia „Aurora" din Gherla—Szamosujvár

se pot procura următoarele cărți:

[2274] 2—10

Cuvêntări bisericești, funebrale, Catechese etc.

Cuvêntări bisericești (acomodate pentru ori-ce timp) de Ioan Papiu. Tom. I. Ed. II. Prețul 1 fl. 20 cr.

Cuvêntari bisericești (pe Duminece) de Ioan Papiu. Tom. III. Prețul 1 fl. 20 cr.

Cuvêntări bisericești la toate sĕrbătorile de peste an, de Ioan Papiu. Un volum de peste 24 coale 8-av mare, hârtíe fină — cu prețul redus 1 fl. 50 cr.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de moarte, întocmite de Ioan Papiu. Un volum de peste 24 coale 8-av mare, hârtíe fină — cu prețul redus — 1 fl. 50 cr.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit Bud, vicar etc. Prețul 1 fl.

Predice poporale pe Dumineci, sĕrbători ocasionale și pentru morți, de Gavril Pop. Tom. I., II., III. și IV., fiecare tom costă 1 fl.

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse și elucrate după Catechismul lui Deharbe, de Vasile Criste. Tom. I. dela Dumineca Vameșului și a Fariseului până la Dumineca a X-a după Rosalii. Prețul 90 cr.

Predice pe toate Duminecile și sĕrbătorile de peste an, de Dr. Em. Elefterescu. Prețul 1 fl. 60 cr.

Explicarea fundamentală și ușoară de priceput a *Catechismului catolic,* însoțită de exemple alese și acomodate, de Iosif Deharbe. Tom. II. 1 fl. 75 cr.

Catechese pentru pruncii școlari din școalele elementare poporale. După preotul George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg, de Tit Bud, paroch gr.-catol. în Sat-Șugatag, etc. Prețul 60 cr.

Manual catechetic pentru primii ani școlastici, prelucrat după I. A. Fritz, de Basiliu Rațiu, fost prof. de S. Scriptură, catechetică și metodică în seminarul archid. din Blaj, actualmente vicar archiepiscopesc în Făgăraș. Prețul 60 cr.

Toma a Kempis despre imitațiunea lui Christos, tradus românește de pe originalul latin, de Gavril Pop, canonic; legat 1 fl. 15 cr.

Instrucțiune practică pentru cause matrimoniale cu respect la disciplina vigentă în provincia bisericească gr.-cat. de Alba-Iulia—Făgăraș, scrisă în usul păstorilor sufletești prin Dr. Iuliu Simon, prof. de S. Teologie. 1 fl. 30 cr.

Dumnezeeasca liturgie a celui dintru sfinți părintelui nostru Ioan Chrisostom, de Ioan Boroșiu, paroch greco-catol. etc. Prețul 25 cr.

Rugăciunea Dlui Tatăl nostru. Explicată pe scurt de Ioan Boroșiu, paroch gr.-cat. și asesor consistorial. Prețul 10 cr.

Ierarchia bisericească sau aplicarea ceremoniilor sacre prescrise la chirotonia gradelor ierarchice, de Ioan Boroșiu. Prețul 1 fl. 60 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafie ș. a. Prețul 25 cr.

Lira Sionului sau cântarea sĕrbătorilor. — Poesii religioase-morale, lucrate după S. Scriptură, de Aron Boca Velchereanul. Cu o precuvêntare de G. Simu. Prețul 25 cr.

Pietatea poporului român sau cântări evlavioase pentru cei-ce merg la mănăstire, la locuri sfinte și în procesiuni. Compuse de doi preoți gr,-cat. Mureșeni din diecesa gr.-cat. a Orăzii-mari. Prețul 10 cr.

Sfaturi de aur sau Calea cătră fericire, de Aron Boca Velchereanul. Prețul 25 cr.

Cărți bisericești.

					în crudo:
Catavasier	în 8-o	cu	cirile		—.70
Ochtoich mare	» 4-o	»	»		2.40
Strașnic	» folio	»	»		1.68
Octoich mic	»	»	litere		—.85
Orologiu	»	»	»		2.80
» legat în pele și aur	»	»	»		3.80
Penticostar mic	»	»	»		—.85
Psaltire	»	»	»		—.84
Euchologiu (Molitvelnic)	»	»	»		2.80
» leg. în pele și aur	»	»	»		3.80
Liturgier	» 4-o	»	»		2.20
» legat în pele	»	»	»		3.40
Apostoler legat în pele	» folio	»	»		9.40
Triod legat	»	»	»		10.—

Novele, schițe, piese teatrale, anecdote ș. a.

Anecdote și glume (365) adunate, prelucrate și arangiate de Tit V. Gheaja, spirit. la instit. corecț. Cuprinsul acestui op este foarte petrecĕtor, — așa că cetind și numai o pagină din el: caută sĕ rîzi ori-cât ai fi fost de năcăjit și mâhnit altmintrelea. Prețul unui exemplar 40 cr.

Barb cobzarul. Novelă originală de Emilia Lung. Prețul 10 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă națională. Prețul 15 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé de G. Simu. 6 cr.

Cartea ilustrată pentru copíi și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de George Simu. — Această broșură conține istorioare și poesii morale spre excitarea gustului de cetit la copíi. — E acomodată această carte și ca premii pentru școlarii diligenți. Prețul 25 cr.

Cu vîrful penei. Scrieri satirico-humoristice de Ant. Popp. Prețul 55 cr.

Cântul în școala poporală. De Iuliu Pop, învĕțător în Năsĕud. Praxă. Teorie. Cânturi. 30 cr.

Codrean, craiul codrului. Baladă de G. Simu. Prețul 6 cr.

Cântăreața. Novelă de Dem. Dan. Prețul 15 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicora, prof. gimn. — Cu portretul M. S. reginei României. Prețul 10 cr.

Chiuituri de care strigă feciorii în joc, de I. Pop Reteganul. Prețul 40 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu. Prețul 60 cr.

Dialogul Țiganului cu S. Petru la poarta raiului, de Aron Boca Velchereanul. Prețul 25 cr.

Zile negre. Versuri de Petrea dela Cluj — cu o prefață de G. Simu. Prețul 50 cr.

El trebue sĕ se însoare. Novelă de Maria Schwarz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 15 cr.

Economia pentru școalele poporale, de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 15 cr.

Felicitări în poesii și prosă la Anul-Nou, ziua nașterii și ziua numelui cătră tată, mamă, moși, unchi, mătușe, nănași, tutori, preoți, învĕțători și binefăccrori, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocasiuni școlastice, de George Simu. Prețul 20 cr.

Gruia lui Novac. Prețul 12 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 10 cr.

Influența mândriei. Novelă de P. C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Lira Bihorului. Balade poporale de Ant. Popp. Prețul 25 cr.

Leonat cel tinĕr. Istorie în versuri de Ioan Pop Reteganul (cu o ilustrațiune), o broșură cu conținut foarte glumeț. Ca în toate scrierile dlui Ioan Pop Reteganul, așa și în aceasta observă omul o adûncă pătrundere în moravurile, obiceiurile și simțĕmintele țeranului român. Prețul 12 cr.

Merinde dela școală sau învĕțături pentru popor, culese din ziarul unui școlar, de Dr. George Popa. Pr. 60 cr.

Miseriile sociale Novelă de P. C. Z. Rovinar. Pr. 15 cr.

Musa Someșană. Poesii poporale române din giurul Năsĕudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade. Prețul 25 cr.

Nrii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 20 cr.

Nopți de iarnă. Novele pentru popor, de G. Simu. Prețul 1 fl.

Opera unui om de bine. Novelă originală — continuarea novelei »Idealul perdut« — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 50 cr.

Povestiri alese de Petra-Petrescu. Pr. exp. franco 80 cr.

Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan. Prețul 15 cr.

Prin moarte la victorie. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan. Pr. 10 cr.

Povestile Bănatului. De George Cătană, învĕțător. Tom I. Prețul 25 cr. Tom. II. 25 cr. Ambele 45 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii după Ernest Legouvé. Prețul 6 cr.

Starostele, adecă Datini dela nunțile Românilor Ardeleni. Adunate de Ioan Pop Reteganul. Prețul 25 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români, De V. Gr. Borgovan. Prețul 10 cr.

Sĕ auzim! Toaste pentru tot felul de persoane și ocasiuni, de Tit V. Gheaja. Prețul 20 cr.

Trandafiri și viorele. Poesii poporale de I. Pop Reteganul. Ediț. II. Amplificată. Prețul 60 cr.

Ultimul sichastrn. Tradițiune de G. Simu. Prețul 6 cr.

Versuri de dor, adunate din poeții români de A. Pr. 25 cr.

Cele mai bune și mai ieftine cărți de rugăciuni.

Icoana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea Măritului ordinariat diecesan gr.-catolic de Gherla, prin Vasiliu Pătcașiu, preot gr.-cat. în Hotoan. Ediț. III., coreasă și amplificată. Prețul unui exemplar broș. 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., legată mai fin 1 fl., legată în piele 1 fl. »0 cr., în legăt. de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată. Prețul unui ex. broș. e 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în leg. de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe sexele. Prețul unui ex. broș e 15 cr., 100 ex. 12 fl., 50 ex. 7 fl., leg. 22 cr., 100 ex. 20 fl., 50 ex. 10 fl. 50 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui ex. broș. e 10 cr., 50 ex. 3 fl., 100 ex. 5 fl.; — leg. 12 cr., 50 ex. 5 fl., 100 ex. 9 fl.

Visul Prea Sfintei Vergure Maria, urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Prețul unui exemplar legat și expedat franco e 12 cr., 50 ex. 5 fl., 100 ex. 9 fl.

Epistolia Dlui nostru Iisus Christos. Prețul unui exemplar legat și expedat franco e 15 cr., 50 exempl. 6 fl., 100 ex. 10 fl.

Calendarul „Aurorei" pe anul 1895. Prețul cu porto francat 35 cr.

Calendarul „Badii Ioan" pe anul 1895. Prețul cu porto francat 20 cr.

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altfel de cărți apărute ori-și-unde — fără urcare de preț. — Lucrări tipografice de ori-ce specie se primesc și execută cu prețurile cele mai moderate.

La comande mici de cărți singuratice și tipărituri ne rugăm a ne trimite prețul înainte prin asemnațiune postală cu un adaus de 5 cr., ear' dacă cartea e voluminoasă, de 10—15 cr. — În modul acesta cărțile se vor expeda sub fașie și se încungiură spesele postale, ce se fac prin rambursă. — Comande mai mari — la cerere — se expedează și prin rambursă.

Comandele sûnt a se adresa la:

Tipografia „Aurora" A. Todoran

în Gherla — Szamosujvár.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.